

characterized by the depth and systematization of theoretical knowledge, which is the basis for the correct formation and use of terminology and nomenclature; activity, which is represented by skills and abilities to grammatically correct the formation, use and translation of pharmaceutical terminology, botanical and chemical nomenclature. Levels of professional terminological competence are determined (low reflects insufficient formation of PTC components; medium – incomplete formation of all PTC components; sufficient – sufficient formation of all PTC components and high – complete formation of all PTC components).

The analysis of indicators of formation of professional terminological competence on motivational, cognitive and activity components is carried out.

A model for teaching pharmaceutical terminology, botanical and chemical nomenclatures using interactive technologies has been developed, which consists of the following blocks: target, organizational-technological, methodical and evaluation-effective.

Key words: professional terminological competence, motivational component, cognitive component, activity component, PTC levels, interactive technologies, Master of Pharmacy.

УДК 796.015.8:396.1

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.2.23>

Смолякова І. Д.

ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ГЕНДЕРНИХ ПІДХОДІВ У СПОРТІ

Проведене дослідження дало змогу виявити процеси, що відбуваються у вітчизняному спорті наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, та оцінити внесок жінок-спортсменок у його розвиток. Метою статті є визначення рівня правового регулювання забезпечення гендерного паритету в українському спорті, оцінювання внеску жінок-спортсменок у його розвиток в історичній ретроспективі та на сучасному етапі. Дослідження ґрунтується на офіційних даних Національного та Міжнародного Олімпійських Комітетів, вітчизняній нормативно-правовій базі та наукових публікаціях у галузі спорту. Встановлено, що за останні 30 років кількість жінок, що беруть участь у Іграх Олімпіади, зростає з 26,1 % (у Сеулі у 1988 році) до 45,2 % (у Ріо-де-Жанейро у 2016 році). З'ясовано, що в Україні найбільшу кількість золотих олімпійських медалей жінки завоювали в таких видах спорту, як легка атлетика, гімнастика, веслування, фехтування та командні ігри. Дані, отримані у ході дослідження, показали, що в Україні забезпечено дотримання принципу гендерного паритету в українському спорті. Аналіз здобутків вітчизняних жінок-спортсменок переконливо доводить, що в Україні повністю забезпечено жіноче представництво у спорті як на національному, так і на міжнародному рівнях. Аналіз правового забезпечення цієї сфери доводить, що правовий захист рівних прав та можливостей жінок і чоловіків відбувається на загальних засадах, не містить спеціальних норм, які конкретизують гендерні аспекти на рівні спорту. Проте загальний рівень правового забезпечення у відповідній галузі є доволі високим, а співпраця України з Міжнародним Олімпійським Комітетом (МОК) загалом дає змогу забезпечити рівність прав та можливостей жінок і чоловіків у вітчизняному спорті як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Ключові слова: гендерний паритет, правове регулювання, визначення ролі жінки в сучасному спорті.

Сьогодні участь жінок у спорті не обмежується лише “жіночим” спортом. У ХХІ столітті спорт став найбільшим майданчиком для обговорення проблеми гендерної рівності жінок, що дало змогу сформувати в Україні досить потужну систему правових норм, покликаних забезпечити гендерну рівність.

Спорт є однією з найпотужніших платформ для просування гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок та дівчат. Будучи лідером олімпійського руху, Міжнародний Олімпійський Комітет несе важливу відповідальність за вжиття заходів щодо гендерної рівності – основного права людини, що має величезне значення, а також основоположного принципу Олімпійської хартії.

Мета статті полягає у визначенні рівня правового регулювання забезпечення гендерного паритету в українському спорті та оцінюванні внеску жінок-спортсменок у його розвиток в історичній ретроспективі та на сучасному етапі.

Дослідження ґрунтується на офіційних даних Національного та Міжнародного Олімпійських Комітетів, вітчизняній нормативно-правовій базі та наукових публікаціях у галузі спорту.

Під час проведення дослідження використовувалися такі методи наукового дослідження, як метод аналізу та синтезу статистичної інформації, метод узагальнення, історичний метод.

Створення нормативно-правової бази регулювання гендерної політики в Україні розпочалося ще у 1980 році з ратифікації “Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок”. У 2000 році були ратифіковані “Цілі розвитку тисячоліття ООН” (обов’язкові для виконання до 2015 року), серед яких була визначена мета “забезпечення гендерної рівності” [4].

При цьому першочергове значення в правовому регулюванні гендерної рівності має ст. 24 Конституції України, яка гарантує громадянам України рівні конституційні права і свободи, закріплює їх рівність перед законом та забороняє встановлення привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, статі та іншими ознаками.

Частина 3 ст. 24 Конституції України гарантує рівність прав жінки і чоловіка в різноманітних сферах державного та громадського життя [1].

Таким чином, Конституція України закріплює право людини бути рівною та забороняє будь-які дискримінаційні прояви, підґрунтям для розроблення відповідної норми Конституції стали такі міжнародно-правові акти, ратифіковані Україною, як Загальна декларація прав людини (ООН, 1948 рік); Міжнародний пакт про економічні, культурні та соціальні права (ООН, 1966 рік); Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (ООН, 1979 рік) [4].

Також в Україні у 2005 році було прийнято Закон України “Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків”, ст. 1 якого визначає поняття “дискримінація за ознакою статі” як ситуацію, за якої особа або група осіб за ознаками статі, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами й свободами або привілеями в будь-якій формі, встановленій Законом України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” [2], крім випадків, коли такі обмеження або привілеї мають правомірну об’єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

У 2006 році в Україні було запроваджено гендерну правову експертизу нормативно-правових актів, метою якої є виявлення та усунення норм дискримінаційного характеру та забезпечення гендерної рівності статей.

У 2012 році було прийнято Закон України “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні” [3], який визначає дискримінацію як ситуацію, за якої особа або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами й свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об’єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Враховуючи тему нашого дослідження, пріоритетними визначаємо правові норми, що регулюють саме правові аспекти забезпечення гендерної рівності в галузі фізичної культури та спорту.

Так, ст. ст. 49, 92-6 Конституції України визначають, що держава дбає про розвиток фізичної культури і спорту. Відповідно до закону, фізична культура є складовою частиною загальної культури суспільства, спрямованою на зміцнення здоров’я, розвиток фізичних, моральних і вольових якостей людини, а також інтелектуальних здібностей задля гармонійного формування особистості [1].

Спорт – це особлива сфера безперервного порівняння людей за допомогою змагальної діяльності. Основними завданнями фізичної культури і спорту є постійне поліпшення стану здоров’я, фізичного й духовного розвитку населення, економічний і культурний прогрес у розвитку суспільства, а також утвердження міжнародного авторитету України у світовому співтоваристві (Закон України “Про фізичну культуру і спорт” 1993/2019 років) [5].

Конституція України (1996/2019 роки) та інші нормативно-правові акти надають громадянам право займатися фізичною культурою і спортом незалежно від їх походження, соціального і майнового стану, раси й національності, статі, освіти, релігійних переконань, роду й характеру діяльності, проживання та забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності.

В Україні найбільшу кількість золотих олімпійських медалей завоювали саме жінки.

Представниці жіночої статі мають найвищі спортивні досягнення в таких видах спорту, як легка атлетика, гімнастика, веслування, фехтування та командні ігри.

Особливо відзначилися спортсменки України на Олімпійських іграх 2004 року в м. Афіни, де завоювали 31 медаль. Протягом останніх років список олімпійських чемпіонок-жінок розширився, включаючи плавців та тенісисток.

Було досягнуто значного прогресу щодо забезпечення гендерної рівності з точки зору збалансування загальної кількості спортсменів, які беруть участь у спортивних змаганнях, запроваджуються різноманітні тренінги з розвитку лідерства, пропагандистської та просвітницької діяльності, збільшується кількість жінок, що призначаються на керівні посади в спортивній сфері [20].

Міжнародний Олімпійський Комітет виступає за участь жінок на всіх рівнях, заохочуючи Національні олімпійські комітети (НОК) й міжнародні федерації (МФ) розширювати присутність жінок у спорті на всіх рівнях. Число жінок, що беруть участь в Іграх, значно зросло за останні 30 років, а саме з 26,1 % у Сеулі у 1988 році до рекордних 45,2 % у м. Ріо-де-Жанейро у 2016 році. У жовтні 2018 року Юнацькі Олімпійські ігри (YOG) в м. Буенос-Айресі стали першими повністю збалансованими за статтю олімпійськими подіями [20].

Спортивна гімнастика вважалася одним із найпопулярніших видів спорту в Україні. Першими радянськими гімнастками України, які стали призерами олімпійських ігор, були Марія Гороховська, (м. Гельсінкі, 1952 рік), Ніна Бочарова, (м. Мельбурн, 1956 рік), Лариса Латиніна (м. Мельбурн, 1956 рік) та Поліна Астахова, яка завоювала медалі і в наступних Олімпіадах у м. Рим (1960 рік) і м. Токіо (1964 рік) [11].

Таким чином, Марія Кіндратівна Гороховська завоювала сім медалей на Олімпійських іграх 1952 року. М. Гороховська завоювала свій перший гімнастичний титул на колоді у 1948 році, а золоті медалі Марії

Гороховської стали першими в історії СРСР. Радянський Союз нагородив її вищою спортивною нагородою, а саме орденом Червоного Прапора, і надав звання заслуженого майстра спорту.

Ніна Антонівна Бочарова завоювала п'ять медалей на літніх Олімпійських іграх 1952 року. Вона дебютувала на Національних іграх у 1948 році, де посіла четверте місце. У 1952 році Н. Бочарова брала участь у літніх Олімпійських іграх, перших Олімпійських іграх для радянських спортсменів. Вона виграла золото на балці і здійснила свій внесок у загальнокомандну перемогу [16].

Також вона здобула ще одну срібну медаль у командних вправах. Коли їй було 30 років, вона брала участь у чемпіонаті світу зі спортивної гімнастики 1954 року народження, завоювавши золоту медаль у командному залуку, і згодом закінчила свою кар'єру. На початку 2000-х років минулого сторіччя Ніна Бочарова все ще активно брала участь у спортивних заходах та була удостоєна честі бути першим носієм Естафети Олімпійського вогню у 2004 році на українській землі. Ніна Антонівна Бочарова нагороджена орденом Княгині Ольги III ступеня [16].

У 2002 році Указом Президента України орденом Княгині Ольги нагороджено Поліну Григорівну Астахову та Ларису Семенівну Латиніну за вагомий особистий внесок у розвиток фізичної культури та спорту в Україні, досягнення найвищого спортивного результату на Олімпійських іграх [12].

Поліна Григорівна Астахова – українська художня гімнастка, п'ятикратна олімпійська чемпіонка, дворазова срібна та триразова бронзова медалістка (м. Мельбурн, 1956 рік – 1 золота, 1 бронзова медалі, м. Рим, 1960 рік – 2 золоті, 1 срібна, 1 бронзова медалі, м. Токіо, 1964 рік – 2 золоті, 1 срібна, 1 бронзова медалі, чемпіонати світу – 3 золоті, 1 срібна медалі, чемпіонати Європи – 4 золоті, 2 срібні медалі). Поліна Григорівна Астахова нагороджена званням Почесного майстра спорту (1960 рік), орденом Трудового Червоного Прапора [18].

Лариса Семенівна Латиніна була першою жінкою-спортсменкою, яка завоювала дев'ять олімпійських золотих медалей і є однією з найбільш титулованих спортсменок в історії Олімпійських ігор. На Олімпіаді 1956 року Лариса Латиніна виграла абсолютну першість, золоті медалі в команді, золото у вільних вправах і опорному стрибку, срібло на брусах, бронзу в командних вправах з предметом.

На Олімпійських іграх 1960 року в м. Рим вона знову посіла перше місце у комбінованих і вільних вправах, а в м. Токіо у 1964 році завоювала свою третю поспіль золоту медаль у вільних вправах. Майстер спорту Лариса Латиніна є восьмикратною чемпіонкою світу з гімнастики, вона також завоювала дев'ять золотих медалей у складі жіночої збірної команди СРСР зі спортивної гімнастики в Олімпійських іграх 1956, 1960 і 1964 років. Крім того, вона була нагороджена п'ятьма срібними і чотирма бронзовими медалями в цих трьох Олімпіадах.

Її рекорд, а саме 18 олімпійських медалей, залишався до 2012 року [9]. Після завершення спортивної кар'єри Л. Латиніна була вчителем та старшим тренером національної збірної команди й брала активну участь у плануванні Олімпійських ігор 1980 року в Москві [12].

Художня гімнастика по праву вважається одним з найпопулярніших видів спорту в Україні та дала світовому та українському спорту таких гімнасток, як Людмила Савінкова, Любов Середа, Аліна Максименко, Ганна Безсонова, Тамара Єрофєєва, Ірина Дерюгіна, Елеонора Романова, Оксана Скалдіна, Наталія Годунко, Олена Вітриченко, Катерина Серебрянська, Олександра Тимошенко.

Сьогодні найвідомішою та найсильнішою школою художньої гімнастики в Україні є Школа Дерюгіних (Альбіна та Ірина) в Києві.

В Україні на Іграх XXVIII Олімпіади в Афінах (2004 рік) жінками завойована найбільша кількість медалей, а саме 31 (5 золотих, 4 срібних, 22 бронзові): Олена Костевич (стрільба з пневматичного пістолета), Ірина Мерлені (боротьба, 48 кг), Наталія Скакун (важка атлетика, до 63 кг), Яна Клочкова (плавання). Яна Клочкова – українська плавчиня, яка у 2004 році стала першою жінкою, що виграла дві пари поспіль олімпійських золотих медалей у змаганнях (200 м і 400 м, індивідуальні змагання) [20].

Відома як “Medley Queen”, Я. Клочкова народилася в спортивній сім'ї. На початку 1998 року вона почала представляти Україну на міжнародному рівні. На Олімпіаді 2000 року в м. Сіднеї вона побила світовий рекорд у 400-метровому попури (4 хвилини 33,59 секунди). Золоті медалі Яни Клочкової на Олімпійських іграх 2004 року в м. Афіни на дистанції 200 метрів (2 хвилини 11,14 секунди) і 400 метрів (4 хвилини 34,83 секунди) відповідали її показникам на попередніх Олімпійських іграх [19].

У Пекіні 2008 року на Іграх XXIX Олімпіади Україна представила команду фехтування (шабля, збірна), спортсмени якої, а саме Ольга Жовнір, Галина Пундик, Олена Хомрова, Ольга Харлан, завоювали золоті медалі. Ольга Харлан – триразова чемпіонка світу з фехтування на шаблях, яка має дві золоті медалі на Олімпійських іграх, нині очолює рейтинг Міжнародної федерації фехтування (жінки Олімпійських ігор 2004 року вперше брали участь у шабельному фехтуванні). XXXI літні Олімпійські ігри в Ріо-де-Жанейро (2016 рік) принесли Україні 11 медалей, шість з яких виграні жінками. Срібні медалі завойовані командою фехтування (шабля, команда): Ольга Харлан, Аліна Комашук, Олена Кравацька, Олена Вороніна, а бронзова медаль отримана в розділі художньої гімнастики (багатоборство) Ганною Різатдіновою. Спортсмени Ольга Харлан, Ганна Різатдінова, Аліна Комашук, Олена Кравацька, Олена Вороніна були нагороджені орденом Княгині Ольги за мужність і волю до перемоги, підняття міжнародного авторитету України.

На Зимових Олімпійських іграх у м. Сочі у 2014 році жіноча команда з біатлону виборола золоту медаль. Зокрема, Олена Підгрушна, яка входила до складу цієї команди, також є чемпіонкою світу та п'ятикратною чемпіонкою Європи з біатлону. На Кубку світу з біатлону 2017–2018 років вона завоювала срібло [17].

Україна по праву може пишатися здобутками української тенісистки Еліни Світоліної, яка у вересні 2017 року стала третьою ракеткою світу, що є абсолютним рекордом як для жіночого, так і для чоловічого українського тенісу [8].

Тренери Ірина Іванівна Дерюгіна (художня гімнастика) і Наталія Юріївна Чепурна (стрільба) були нагороджені орденом Княгині Ольги за розвиток олімпійських видів спорту, досягнення високих спортивних результатів збірної команди України та підготовку спортсменів міжнародного класу [7; 15]. Число жінок-спортсменок на Олімпійських іграх сьогодні наближається до 50 %. НОК України постійно та цілеспрямовано збільшує жіночу присутність в олімпійській програмі [10].

Однак в огляді гендерної рівності підкреслюється необхідність усунення дисбалансу в коучингу, і Міжнародний олімпійський комітет, крім поліпшення власного внутрішнього балансу, закликає НОК і МФ збільшити число жінок на керівних посадах, наприклад, єдину в Україні федерацію гімнастики (художньої) очолюють жінки (Альбіна Миколаївна Дерюгіна), є жінки на виконавчих радах і керівних посадах в НОК (1/3): Марія Булатова, Олена Говорова, Ольга Солодуха, Наталія Добринська, Ніна Уманець.

У 2015 році двадцять три з міжнародних федерацій мали понад 20 % жінок у складі свого виконавчого комітету. Наприклад, в ЄВ Міжнародного олімпійського комітету спостерігалось збільшення числа жінок-членів з 21,40 % у 2017 році до 30,80 % у 2018 році. Гендерна рівність і різноманітність є двома важливими темами, які є частиною програми МОК “Управління народом 2020 року”, яка була запущена у 2017 році. Метою програми є вдосконалення функції управління персоналом у МОК, підвищення залучення співробітників і справлення позитивного впливу на культуру МОК [10; 15].

Висновки. Останніми роками досягнуто значного прогресу у висвітленні у засобах масової інформації досягнень жінок у спорті. Зокрема, спортивна інформація надається в прайм-тайм.

Багато учасників Олімпійського руху також здійснили значні ініціативи щодо забезпечення гендерної рівності, щоб дівчата й жінки у всьому світі отримали ширший доступ і можливість займатися спортом.

Однак треба буде вирішити ще багато завдань, зокрема забезпечити доступ жінок до управління вітчизняними спортивними федераціями вищого рівня, де традиційно чоловіча присутність є домінуючою.

В подальшому перспективним вважаємо дослідження практики забезпечення участі жінок у вітчизняному спорті в регіональному розрізі.

Використана література:

1. Конституція України : станом на 1 вересня 2016 року / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 8 вересня 2005 року № 2866-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 20.01.2021).
3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 6 вересня 2012 року № 5207-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/5207-17> (дата звернення: 20.01.2021).
4. Міжнародні документи у сфері забезпечення гендерної рівності та запобігання насильству щодо жінок, підписані та ратифіковані Україною. URL: <http://www.genderculturecentre.org/photogallery/mizhnarodni-dokumenti-u-sferi-zabezpe> (дата звернення: 20.01.2021).
5. Про фізичну культуру і спорт : Закон України від 24 грудня 1993 року № 3808-XII. URL: zakon.rada.gov.ua (дата звернення: 20.01.2021).
6. Про відзначення державними нагородами України чемпіонів та призерів Олімпійських ігор, тренерів та організаторів спортивного руху : Указ Президента України від 29 листопада 2002 року № 1078/2002. URL: zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення: 22.01.2021).
7. Про відзначення державними нагородами України спортсменів та тренерів національної збірної команди України на Іграх XXXI Олімпіади : Указ Президента України від 4 жовтня 2016 року № 430/2016. URL: zakon.rada.gov.ua/laws (дата звернення: 20.01.2021).
8. Видатне досягнення року – Еліна Світоліна. *Олімпійська арена*. URL: <http://olimparena.com.ua/inshi-publikatsii/723-vudatne-dosiahnennia-roku-elina-svitolina> (дата звернення 10.02.2021).
9. Заклади культури, фізичної культури і спорту України у 2017 році. *Офіційний сайт Державної служби статистики України*. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2017.pdf (дата звернення: 10.02.2021).
10. Звіт Національного Олімпійського Комітету України, 2019 рік. URL: noc-ukr.org/en (дата звернення: 10.02.2021).
11. Котляр О., Стадніченко К. “Динамо” – провідна сила українського спорту. *Олімпійська арена*. URL: <http://olimparena.com.ua/puls-federatsii/290-dynamo-providna-syla-ukrainskogo-sportu> (дата звернення: 10.02.2021).
12. Латынина Л. Равновесие. Москва : Молодая гвардия, 1975. 40 с.
13. Савчик А. Звичка перемагати. *Олімпійська арена*. URL: <http://olimparena.com.ua/inshi-publikatsii/766-zvyчка-peremahaty> (дата звернення: 10.02.2021).
14. Булатова М. Твій перший олімпійський путівник. Київ : Олімпійська література, 2007. 104 с.
15. Чемерис І. Робота по-олімпійськи: стратегія і дії. *Олімпійська арена*. URL: <http://olimparena.com.ua/inshi-publikatsii/804-robita-po-olimpiysky-stratehiia-i-dii> (дата звернення: 10.02.2021).
16. Швеє Е. Олімпійська чемпіонка Ніна Бочарова: я смерти не боюсь. *LB.ua*. URL: lb.ua/sport/2012/02/29/139055_nina_bocharova (дата звернення: 10.02.2021).
17. Gigi Khaback Farid. The Oldest (Age) Olympic All Around Champions. *WOGymnastika* (5 November 2013). URL: <http://www.wogymnast.com/2013/11/the-oldest-olympic-all-around-champions.html>.

18. Official website of the Olympic games. Polina Astakhova. URL: <https://www.olympic.org/polina-astakhova>.
19. Official website of the BBC News. 100 Women: Do the Olympics have a gender gap? URL: <https://www.bbc.com/news/world-41272613>.
20. Official website of the International Olympic Committee. URL: <https://www.olympic.org/ioc-members-list>.

References:

1. Konstytutsiya Ukrainy : stanom na 1 veres. 2016 r. Verkhovna Rada Ukrainy [Constitution of Ukraine: as of September 1, 2016]. Kharkiv: Pravo. 82 s.
2. Pro zabezpechennya rivnykh prav ta mozhlyvostey zhinok i cholovikiv: Zakon Ukrainy vid 8 veresnya 2005 roku [On Ensuring Equal Rights and Opportunities for Women and Men: Law of Ukraine of September 8, 2005 № 2866-IV]. URL: <http://law.work.gov.ua/laws/show/2866-15> (data zvernennia: 20.01.2021).
3. Pro zasady zapobihannya ta protydyi dyskryminatsiyi v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 6 veresnya 2012 roku № 5207-VI [On the Principles of Preventing and Combating Discrimination in Ukraine: Law of Ukraine of September 6, 2012 № 5207-VI]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/5207-17> (data zvernennia: 20.01.2021).
4. Mizhnarodni dokumenty u sferi zabezpechennya hendernoyi rivnosti ta zapobihannya nasyt'stvu shchodo zhinok, pidpysani ta ratyfikovani Ukrainoyu [International instruments in the field of gender equality and prevention of violence against women, signed and ratified by Ukraine]. URL: <http://www.genderculturecentre.org/photogallery/mizhnarodni-documents-in-sphere-zabezpe> (data zvernennia: 20.01.2021).
5. Pro fizychnu kul'turu i sport: Zakon Ukrainy vid 24.12.1993 № 3808-XII [On physical culture and sports: Law of Ukraine of 24.12.1993 № 3808-XII]. URL: zakon.rada.gov.ua (data zvernennia: 20.01.2021).
6. Pro vidznachennya derzhavnymy nahorodamy Ukrainy chempioniv ta pryzerviv Olimpiys'kykh ihor, treneriv ta orhanizatoriv sportyvnoho rukhu: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 29.11.2002 № 1078/2002 [On awarding state prizes of Ukraine to champions and prize-winners of the Olympic Games, coaches and organizers of the sports movement: Decree of the President of Ukraine of 29.11.2002 № 1078/2002]. URL: zakon.rada.gov.ua (data zvernennia: 20.01.2021).
7. Pro vidznachennya derzhavnymy nahorodamy Ukrainy sport'smeniv ta treneriv natsional'noyi zbirnoyi komandy Ukrainy na Ivrakh XXXI Olimpiady: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 04.10.2016 r. № 430/2016. [On awarding state awards of Ukraine to athletes and coaches of the national team of Ukraine at the XXXI Olympic Games: Decree of the President of Ukraine dated 04.10.2016 № 430/2016]. URL: zakon.rada.gov.ua/laws (data zvernennia: 20.01.2021).
8. Vydatne dosyahnennya roku – Elina Svitolina. Olimpiys'ka arena: veb-sayt. URL: <http://olimparena.com.ua/inshi-publikatsii/723-vydatne-dosyahnennya-roku-elina-svitolina> (data zvernennia: 10.02.2021).
9. Ofitsiynyy sayt Derzhavnoyi sluzhby statystyky Ukrainy. Zaklady kul'tury, fizychnoyi kul'tury i sportu Ukrainy u 2017 rotsi [Official site of the State Statistics Service of Ukraine. Institutions of culture, physical culture and sports of Ukraine in 2017]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_zkm_2017.pdf (data zvernennia: 10.02.2021).
10. Zvit Natsional'noho Olimpiys'koho Komitetu Ukrainy, 2019 r. [Report of the National Olympic Committee of Ukraine, 2019]. URL: noc-ukr.org/en (data zvernennia: 10.02.2021).
11. Kotlyar O., Stadnychenko K. "Dinamo" providna syla ukrayins'koho sportu ["Dynamo" is a transparent force of Ukrainian sports]. URL: <http://olimparena.com.ua/puls-federatsii/290-dynamo-providna-syla-ukrainskoho-sportu> (data zvernennia: 10.02.2021).
12. Latynina L. (1975) Pavnovesiye [Equilibrium]. Moskva: Molodaya gvardiya. 40 s. [in Russian].
13. Savchuk A. Zvychka peremahaty [The habit of winning]. URL: <http://olimparena.com.ua/inshi-publikatsii/766-zvychka-peremahaty> (data zvernennia: 10.02.2021).
14. Bulatova M. (2007) Tviy pershyi olimpiys'ky putivnyk [Your first Olympic travel guide]. Kyiv: Olimpiys'ka literatura, 104 s. [in Ukrainian].
15. Chemerys I. Robota po-olimpiys'ki: stratehiya i diyi. [Olympic work: strategy and actions]. URL: <http://olimparena.com.ua/inshi-publikatsii/804-robota-po-olimpiysky-stratehiya-i-diyi> (data zvernennia: 10.02.2021).
16. Shvets E. Olimpiyskaya chempionka Nina Bocharova: ya smerti ne boyus' [Olympic champion Nina Bocharova: I am not afraid of death]. URL: lb.ua/sport/2012/02/29/139055_nina_bocharova (data zvernennia: 10.02.2021).
17. Gigi Khaback Farid. The Oldest (Age) Olympic All Around Champions. website: WOGymnastika (5 November 2013). URL: <http://www.wogymnast.com/2013/11/the-oldest-olympic-all-around-champions.html>.
18. Official website of the Olympic games. Polina Astakhova. URL: <https://www.olympic.org/polina-astakhova>.
19. Official website of the BBC News. 100 Women: Do the Olympics have a gender gap? URL: <https://www.bbc.com/news/world-41272613>.
20. Official website of the International Olympic Committee. URL: <https://www.olympic.org/ioc-members-list>.

Smoliakova I. D. Historical overview of gender approaches in sport

Our research has allowed us to identify the processes that take place in domestic sports at the end of the 20th beginning of the 21st century and to evaluate the contribution of female athletes in its development. The purpose of the study is to determine the level of legal regulation of gender parity in Ukrainian sport and to evaluate the contribution of female athletes in its development, in historical retrospect and at the present stage. The study is based on official data of the National and International Olympic Committees, domestic legal framework and scientific publications in the field of sports. It is estimated that over the past 30 years, the number of women participating in the Olympics has increased from 26.1 % in Seoul in 1988 to 45.2 % in Rio de Janeiro in 2016. It was found that in Ukraine the largest number of Olympic gold medals was won by women in such sports as athletics, gymnastics, rowing, fencing and team games. The findings from the study showed that Ukraine respects the principle of gender parity in Ukrainian sport. An analysis of the achievements of Ukrainian women athletes convincingly proves that women's representation in sport at national and international levels is fully ensured in Ukraine. The analysis of the legal support of this area proves that the legal protection of equal rights and opportunities for women and men takes place on a general basis, and does not contain any specific rules specifying gender aspects at the level of sport. However, the overall level of legal support in the relevant field is quite high, and the cooperation of Ukraine with the International Olympic Committee (IOC), as a whole, allows ensuring equality of rights and opportunities for women and men in domestic sport, both at national and international levels.

Key words: gender parity, legal regulation, determination of the role of women in modern sport.